

Trik na sirotčí důchod: otcem se stanoví vetřák děda. Úřady to nezpochybňují

22. března 2019 13:30

Když se devatenáctileté Sabině narodila dcera, sestry v porodnici zarazil vyplněný dokument o otcovství. Otcem dítěte byl šestašedesátiletý nemohoucí invalidní důchodce. Po necelých třech letech zemřel a dítě od té doby pobírá už roky sirotčí důchod. Sabina využila fígl, jak svou dceru finančně zabezpečit klidně až do šestadvaceti let, zjistila MF DNES.

Ilustrační snímek | foto: Profimedia.cz

Sabina je tak jednou z matek ze sociálně slabých rodin, které takto účelově za otce dětí už roky označují důchodce, aby pobíraly důchod po zemřelém. Ačkoli o podvodech mluví sociální odbory a úřednice mají často toto podezření, úřady jsou na prokazování pochybného otcovství krátké. Nyní chtějí zjišťovat, jak rozšířený tento podvod je a zda se jedná jen o několik případů.

„Udělá to spousta matek. Některé otce neuvedou vůbec, aby nemusel platit alimony a matka byla samoživitelka, jiné označí dědečka, který s tím souhlasí,“ vypráví Simona. O situaci svého dítěte mluví jen pod podmínkou absolutní anonymity a MF DNES jí proto změnila jméno. „Doteď to nikdo z úředníků nezpochybňoval, nezeptal se mě na to, otec v rodném listě je jasný a já prostě nechci, aby dítě vyrůstalo ve stejných podmínkách jako já. Tedy v rodině bez peněz,“ vysvětluje svou motivaci.

S případy podvodů s otcovstvím se setkaly radnice už před lety, třeba v Krupce na Teplicku. Úřednice však zdůrazňují, že vždy jde jen o jejich dedukci, o testy otcovství žádná z radnic nepožádala a neexistuje tak důkaz, který by potvrdil, že za otce novorozenců se účelově vydává některý z důchodců.

Fakta:

Průměrná výše sirotčího důchodu k 31. 12. 2018 činila 6 351 Kč.

Průměrný sirotčí důchod po
valorizaci od 1. 1. 2019 činil 7
046 Kč
(základní výměra 3 270 Kč +
procentní výměra 3 776 Kč).

„Je těžké to rozporovat, zřejmě v trestním řízení by to někdo napadl, nicméně my bychom se do rozporování otcovství nepoušteli. Věděli jsme ale třeba o případu, kdy žena měla dvě děti s otcem rodiny a dvě s jeho synem, kterého měl v péči,“ říká vedoucí sociálního odboru Krupky Jaroslava Breitová.

Její kolegyně z oddělení sociálně právní ochrany dětí z Mostu zase namítá, že rozporovat otcovství někoho, kdo se k němu dobrovolně přihlásí, je velmi složité. „Je to stejné jako účelové sňatky s Asijci v minulosti. Teoreticky bychom mohli podat návrh na popření otcovství, ale je to velmi složité, pokud je řádně uznáno a uvedeno v rodném listě,“ vysvětluje Alexandra Hynešová s tím, že i ona od zaměstnanců úřadu práce o tomto druhu podvodu slyšela.

„Nemají to ze své hlavy“

„Dívky z rodin, které žijí na úplném dně, se chytají každé možnosti a neudání otce je zcela běžné, ale zneužívání sirotčího důchodu je tabu a nikdo o něm nemluví,“ říká romský koordinátor Matěj Slivka. „Nemělo by se to dít, ale toto je i otázkou výchovy v rodině, a kdo ví, jestli o tom rodiče těch dívek mnohdy vědí,“ dodává.

Aktivista Zoltán Kuru říká, že jde o promyšlený systém mezi nejchudšími, jak sociální dávky zneužívat. „Ty holky to nemají ze své hlavy, toto jim musí někdo poradit a navést je, jak si zabezpečit život a zajistit peníze. Vždy záleží na rodičích, jak je vychovávají a co doma děti vidí,“ dodává Kuru.

Příklad:

Sirotkovi byl po zemřelém otci v roce 2019 vypočítán sirotčí důchod 10 000 Kč (procentní výměra 6 730 Kč + základní výměra 3 270 Kč), po matce 5 000 Kč (procentní výměra 1 730 Kč + základní výměra 3 270 Kč).

Sirotkovi bude ČSSZ vyplácet procentní výměry obou důchodů v plné výši a jednu základní výměru náležející k vyššímu z důchodů.

Oboustrannému sirotkovi tak bude náležet sirotčí důchod ve výši 11 730 Kč (6 730 + 1 730 + 3 270).

Sociální pracovníci z neziskových organizací, které pomáhají sociálně slabým a které MF DNES oslovila, ve většině případů tvrdí, že nevědí o žádném konkrétním případě. „Mám desetiletou terénní zkušenost a za tu dobu jsem poznal patnáct set až dva tisíce lidí řádově v desítkách měst. Setkal jsem se s různými účelovými tvrzeními, jako je účelové uzavírání manželství, ale dokud nebudu vidět jediný případ, kdy bylo účelové otcovství jednoznačně prokázáno, považuji to za pouhé debaty,“ uvedl Štěpán Ripka, předseda Platformy pro sociální bydlení.

Úřady, které po smrti otce o sirotčím důchodu rozhodují a vyplácejí jej, se ale zpochybňování otcovství brání. Okresní správy sociálního zabezpečení ověřují vztah

zemřelého k dítěti z rodného listu. Pokud tam je zemřelý muž uveden jako otec, správa sociálního zabezpečení dále nezkontroluje, zda byl otcem skutečně.

Na sirotčí důchod nemá nárok každé dítě. Co jsou mýty a jaká je pravda

„Údaje o rodičích uvedené v rodném listu (případně jiném dokladu) ČSSZ považuje za platné a nepřísluší jí tyto skutečnosti zpochybňovat,“ říká mluvčí České správy sociálního zabezpečení Jana Buraňová. Nárok tedy má dítě, jehož otec splňuje zákonné podmínky – třeba to, že hradil dostatek měsíců za posledních deset či dvacet let důchodové pojištění.

Ministerstvo práce a sociálních věcí říká, že o této praxi mladých dívek vůbec neví, naopak slova úřednic, kurátorů, policistů či zdravotních sester o podvodech s otcovstvím mohou být jen falešnou zprávou zaměřenou proti sociálně slabším skupinám obyvatel.

Děti s důchodem

„Naznačenou konstrukci nepovažujeme ani za výhodnou, neboť otec uvedený v rodném listě dítěte má vůči dítěti vyživovací povinnost. I následně přiznaný sirotčí důchod je považován za příjem a jeho přiznání ovlivňuje nárok na sociální dávky a jejich výši,“ reagovala mluvčí ministerstva Barbara Hanousek Eckhardová.

V Česku je nyní zhruba 39 tisíc dětí, které pobírají sirotčí důchod po svých zemřelých rodičích.

Autor: Václav Janouš

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sirotci- Duchod-novorozenec-podvod-socialne-slabsi-trik.A190322_093029_domaci_jadv